

Organ Spółki Wydawniczej — Wychodzi dwa razy na tydzień.

ROK IV

KURYTYBÁ, DNIA 24 SIERPŃIA 1923.

Nr. 65.

Adres dla listów: — Curityba, Caixa Postal 155 — Adres Redakcji: Curityba, Avenida: Dr. Jayme Reis 115. — Paraná, Brasil.

Warunki prenumeraty „LUDU“:

W Brazylii rocznie	— z dołu 11\$000, z góry 10\$000
Półrocznie	— — — — 5\$500
Kwartalnie	— — — — 3\$000
Miesięcznie	— — — — 1\$000
W Argentynie	— — — — 10 pezów
W Ameryce Północnej i Kanadzie	— — — — 3,50 dol
W Europie	— — — — 12\$000
Numery poszczególny	— — — — 100 rs

Sprawa ruska wchodzi w Polsce na nowe tory.

Dzień 14-go marca 1923 roku pozostał dniem pamiętnym w historii Polski. Dnia tego bowiem przyznała Polsce Rada Ambasadorów zupełnie i całkowicie prawną zwierzchność nad Małopolską Wschodnią czyli dawną Wschodnią Galicją. Wobec tego postanowienia znalazł się w dziwnym położeniu radykalna partja ukraińska z metropolią Szepetyckim i Petruszewycem na czele. Nie pozostało jej nic innego obecnie jak poddać i porozumieć się z Polską i skończyć już raz bratobójczą walkę prowadzoną od 1918 roku. Powoli zbliża się ten dzień zgody tak upragniony przez tylu ludzi dobrej woli, których nie brak tak po stronie polskiej jak i ruskiej.

ZJAZD MEŻÓW ZAUFANIA TRUDOWEJ PARTJI UKRAIŃSKIEJ.

Ze strony dobrze poinformowanej otrzymaliśmy następujące wiadomości:

»Dnia 21-go maja r. b. odbył się we Lwowie zjazd mężów zaufania Trudowej Partji.

Na zjeździe tym Dr. W. Ochrymowicz referował sytuację ogólną sprawy Wschodniej Małopolski, przyczem większość obecnych członków zjazdu przechyliła się do poglądów prelegenta.

Zasadniczym postulatem polityki narodu ukraińskiego, twierdził Dr. Ochrymowicz, jest uzyskanie niepodległego bytu państwowego, niestety, realizacja tego programu nie dało się osiągnąć i decyzja Rady Ambasadorów z 14-go marca przełała oficjalnie prawa suwerenne nad całym terytorjum Galicji na Polskę.

Z decyzją tą należy się liczyć — i nie naruszają kardynalnych zasad polityki ukraińskiej — należy jednak zrobić rewizję taktyki.

Nowa taktyka ma się opierać na następujących zasadach wytyczonych:

- 1) Praca organizacyjna na terenie wszystkich ziem zamieszkałych przez Rusinów.
- 2) Praca kulturalno-oświatowa.
- 3) Oparcie pracy na własnych siłach narodu i nie liczenie się z pomocą obcych państw.
- 4) Pogodzenie się na okres przejściowy z decyzją Rady Ambasadorów, i dążenie do uzyskania jak największych korzyści na drodze legalnej. Jako takie uważa się osiągnięcie autonomii terytorjalnej na wszystkich ziemiach zamieszkałych przez Ukraińców.
- 5) Porzucenie taktyki opozycyjno-pasywnej i wejście na drogę pracy realnej.

Hrabia Damian PCWIEŚC HISTORYCZNA Z OSIEMNASTEGO WIEKU.

37 — Widziałem się, ale rozmawiałem tylko bardzo krótko. Dostał wielki rejwach w zamku, bo pan komendant ma gości. Pan pułkownik przyjechał z Kozła z kilkoma szlachciami. Odbywały się przysięchy jednego z wziętych przed pułkownikiem. Musi to być jakiś ważny wzięty, bo komendant przykazywał uwaga, a żeby szczególnie wielkie miał na niego baczenie. Podobno z niego grał bogaty, który przeciw królowi spisek urządzał.

— Niepodobna, — kłamał Słowak, — Powtarzam to, co mi wujek powiedział.

Tymczasem przepłynął Odra i przybił do brzozy Szymandy. Miał ciepło i przydał mu się trochę czwórki. Piwowar zamierał ręce i chodził po izbie. Potem natoczył piwa z beczki w dwa kubki i zachęcił Słowaka do picia.

— Piwo, bo piwo rozgrzewa. I przytknął kubek do ust. Słowak uczynił tak samo.

— Włocie, — mówił piwowar — nie ma to jak nasze opolskie piwo. Chwała świdnickie, chwala i gnieźnie, lecz mnie nasze opolskie najmniej do gardła się leje. Nie zamaga głowy, nie rozburza krwi, jak piwo wrocławskie ciężkie i gęste. Dla piwa to między mieszkańców wrocławskimi zapewne jest tak wielu wrożeń ludzi.

A czyścieś wierzył, że w czterdziestu latach temu nie przyszedł do wina i piwa?

Tak, tak! Oto w owe czasy był dzie-

W związku z powyższym, mówca twierdzi, że wszystkie akty prawno-państwowe Białego Rządu Polskiego na terenie Galicji Wschodniej, czynione przed dniem 14-go marca 1923 roku należy uważać za nieważne (wybory).

W duchu powyższego przemówienia została powzięta rezolucja. Należy zaznaczyć, że na zjeździe znalazła się niewielka grupa z adwokatem Dr. Filipem Ew-nem, która wypowiedziała się za działaniem w dalszym ciągu w duchu taktyki Petruszewycza, t.j. nie uznawania decyzji Rady Ambasadorów.

Pozatem należy stwierdzić, że zerwanie z dotychczasowym kierunkiem polityki petruszewyczo-wskiej w powyższym kierunku nastąpiło tylko w partji trudowików, podczas gdy partja radykalna wypowiedziała się za kontynuowaniem polityki opozycyjnej, a socjal - demokracja propaguje orientację oparcia się na Rosji ewentualnie Ukrainie Sowieckiej.

ZACHOWANIE SIĘ POLSKI WOBEC ZJAZDU TRUDOWIKÓW.

Było bardzo przyjazne. Okazało się, że Polska nie chce odgrywać roli dumego zwycięzcy, lecz chce Rusinom ułatwić uzgodnienie ich polityki i samodzielności z władzą Polski w dawną Galicję. Choć wiele rezolucji z tego zjazdu jest nie do przyjęcia, to w całej miarze zgody nikt zerwać z Polakami nie zechce i każdy żyje sobie, by zgodne współżycie zapanowało na zawsze. Bądź co bądź znamienne są uchwały, że dalsza praca ukraińska ma się opierać na własnych siłach narodu a nie liczyć na pomoc obcych państw (Niemiec i Czech) a zwłaszcza, że partja chce wejść na drogę pracy realnej i legalnej.

Ją. Zasadłem też raz do tego sklepu i napiłem się piwa, lecz nie mogę powiedzieć, iż opolskie lepsze.

Piwowar się uśmiechnął z wdziękiem i jeszcze więcej Słowaka pobudził.

Cztery dni przeszły od tej rozmowy. Słowak wygubił wszystkie szczyry w browarze Szymandy i już w nim nie nocował, lecz po dzień przybywał w odwiedzinach do piwowara, ciężył na wiadomości o zamku.

Wujek piwowara nie był ommiały o białym Słowaku a mającym mu wiele kłopotu z szaszurami, a raz odtąd dawał mu pewnego dnia, że na jutro druciarz może do zamku przyjechać.

— Macie przyjechać do bramki, — powiedział mu piwowar — i pukać. Gdy wam otworzą, zachwalajcie wujka i piwo na szczyry żołnierzom. Oni w odczu od wujka, że przyjeżdżacie.

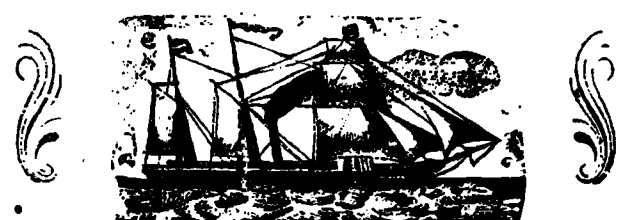
Słowak dął piwem wawrowi za przysługę i wydobywszy z zapachu worcełek z pieniedzi, podał mu obiecając piędzi groszy. Lecz piwowar nie przyjął pieniędzy, mówiąc:

— Jesteście biedniejsi odemnie, więc zatrzymajcie wasze pieniądze dla siebie.

— Ale ja was jeszcze chciałem prosić o przysługę, — odpowiedział na to Słowak, — Włocie że przy wrócić stoj straż. Nie chcielibym jej sobie często na oczy pokazywać i dla tego przysługę waszą, abyście mi pozwiliłi przeprowię się na własnej łódce na drugą stronę, a zci-czorem znowu tę samą drogę wrócić.

— Czemu nie, — odrzekł na to piwo-war, — musimy dużo łodzi, więc jedna wróćcie sobie, przeprawić się przez rzekę i ukryć w wiośnię, wieczorem zaś możecie się znowu wrócić.

— A wasz pan czy się nie rozgiewa a to?

Pierwszy polski okręt handlowy „Lwów“

przyjeżdża już na pewno na wody brazylijskie.

KOMITET PRZYJĘCIA PIERWSZEGO OKRĘTU POLSKIEGO „Lwów“, na posiedzeniu dnia 21-go sierpnia ustalił program powitania naszych marynarzy otyłe, ŻEBY WYJAZD DO PORTU PARANAGUA JEST PEWNY. Koszt przejazdu przy wyżywieniu własnem, NIE BĘDĄ WIĘKSZE OD CENY ZWYCZAJNEGO POCLĄGU TO JEST 11\$800 a mogą być niższe. Pociąg wyjedzie wczesnym rankiem a wróci późnym wieczorem, by był czas do zwiedzenia okrętu i wystawy. P. Konsul Miszke i ob. Ghuchowski będą w Paranagua osobście, załatwili już sprawę z miejscowymi władzami i wszędzie spotkali się z bardzo życzliwym przyjęciem. Załatwiono już sprawę celną (Alfandega), od komendanta portu uzyskano wszelkie udogodnienia w sprawie wstępu na okręt, który przybije i zarzuci kotwicę na pomocię firmy Matarazzo.

Sprawa przyjęcia wobec życzliwości i uprzejmości władz brazylijskich zapowiada się bardzo dobrze; rozchodzi się tylko o to, by się zgłosiła jak największa liczba ochotników do jazdy do Paranagua. **KOMITET WZYWA RODAKÓW, BY SIĘ, JAK NAJLIICZNIEJ ZAPISYWAŁI DO TEJ WYCIECZKI, a to w tym celu, by władze kolejowe można z wczasu powiadomić o przybliżonej liczbie uczestników. Zgłoszenia przyjmują w podmiejskich koloniach Towarzystwa, a w Kurytybie: REDAKCJE pism polskich, ZARZĄDY ZWIĄZKÓW i Towarzystw polskich. FIRMY POLSKIE jak: sklep p. p. Szynki i Domańskiego p. Kasprowicza i Sociedade Commercial Limitada, rua Pedro Ivo N. 25. Spisów zgady w swoim czasie komitet przez gazety.**

Szczegóły przyjęcia w Kurytybie będą podane później w miarę napływających wiadomości o przybyciu „Lwowa“.

ZAPISUJcie SIĘ JAK NAJLIICZNIEJ DO WYCIECZKI DO PARANAGUA!

ILE MAMY STRONNICTW RUSKICH. Obecnie cztery. Stronnictwo „CHLIBOROBÓW“ z księdzem Ilkowem na czele brało udział we wyborach Stronniotwo to współ-

— Nie ma go w domu, bo pojechał na i rmtk do Wrocławia.

— Tak się stało, jak się mówi. Słowak przoprawił się przez rzekę i umieściwszy łódkę w wiośnię, podszedł do bramki zamku i zapukał.

Bramę otworzono i żołnierz stanął przed Słowakiem.

— Czego chcecie? — zapytał po niemiecku.

— Nix dajcz, — odpowiedział na to Słowak, i zaraz dodał: — Iapłi ua mój szczyry sprzedajcie bardzo tanio. Nlech mnie pan sierzant wypuści do zamku. Bittzen, herr sierzant!

— Was, was, — pytał żołnierz a Słowak starał mu się powiedzieć po niemiecku to samo, lecz mówił tak śmie sznie tym językiem, iż żołnierz zaczął się śmiać do rozpuku.

Skutkiem tego nadbiegli inni żołnierze i dalej z Słowaka żartować, a powtarzając:

— Nix dajcz Bittzen!

Lecz niegdy umilkli, bo zbliżył się sierzant i zapytał o przyczynę wesołości.

Na jego widok Słowak rwał kapelusze i ukłonił się przed nim do ziemi, rzekł:

— Herr Hauptmann bittzen, łapki na grosse mundl Bittzen!

I tu pokazywał wyroby blaszane i powtarzał raz po raz:

— Grosse mundl Bittzen!

Słowak sus Tronczyk, bittzen!

Sierzant słysząc tę okropną niemieczyzną, w niegdy się wstrzymał od śmiechu i spogłędł z bluźnią na Słowaka, bluzniącego się w nieko. Tyle jednak zrozumiał, że przybył chce sprzedać łapki na mrazy.

Pokora Słowaka podobała mu się, rzekł przeto:

— Komm heroin!

I kawał rekę, a Słowak zaraz wszedł na dziedzińce, powtarzając:

— Dank sehn, golliges herr hauptmann.

Sierzantowi pochlebiali, że go Słowak ma za kapitana i chcieli mu dać poznać, że nie naprzęd do niego z prośbą się zwroć!

Tymczasem nadesłał też słuuba zamkowa, mianowicie dąwki i kucharka. Zobaczywszy druciarza, dalej prosił mierzanta, a żeby pozwolił mu na dalażnicę zamkowyim usiąść a zaraz mu przyniosą gańki i misy stworzona do odrutowania. Zoda sierzanta przyłoczyła się także do trzech prob i za chwile Słowak sędził wesoły w kącie dziedzińca i drutował dabany misy i gańki.

W okolicy nłego gromadziły się dzieci mieszkańców zamku, przyglądając mu się ciekawie. Także ta i owa z kobiet, przybliżyły grube, przystożone i wdała się z nim w gawędkę.

A Słowak drutował śpiesznie, rozmawiając i opowiadając rozmaite historyki ucieszne. Dzieci, zrzucały go się bojąc, niebawem się z nim zaprzyjaźniły. I niekiedy żołnierz kurząc krótkie fajeczki, stanożywy opodul, patrzeli na nieznojmego człowieka.

Na dworze nie było zimno, choć Syczeń zasyczał najmużniejszy bywa. Od kilku dni moroz ustał, śniegi stopniały, wiatry łagodnie osuszają ziemię; adawoło się, że wiosna już za progiem.

Słowak chcąc przyglądającym się dzieciom sprawić ucieszę, zrobił z cienkich deszczerek stożeczki, którego głowę i czółko pokryły druczami. Szło za drut pociągajął, szczerzył potnym głową, oogami i rękami, jak żywy.

ciąg dalszy nastąpi.

Chcecie kupić tanio?

NACZYNNIA PORCELANOWE, ŻELAZNE, NACZYNNIA ZŁOTA ROLNICZE, FARB, OLEJ, DRABINE RZĘBY, SZKOŁO OKIEN I t.d. — ŻELAZO W SZTABACH.

Kupujcie tylko

W CASA VERMILHA

Rua José Bonifácio N. 15.

Niemieckie farby „BAYER“

dla użytku domowego celem farbowania ścian, balkonów i jedwabnych materiałów sprzedaje się we wszelkich kolorach i kolorach w ciepło

„Carlos Luhm“

RUA RIACHUELO N. 62 — CURITYBA — PARANA
(Gdzie miał sklep „Kolor Harmonia“)

BACZNOŚĆ KOLONIŚCI!

Cegielnia i Fabryka Dachówek

w Thomas Coelho

STACJA KOLEJOWA BARIGUAY (PARANA)

poleca cegły wszelkiego rodzaju, dachówki zarówno francuskie jak i inne.

Cegielnię tę, dawniej własność p. Jana Wozniaka nabyła spółka p. p. Jana Filipaka, Józefa Rosola i innych. Obsługa zamawiających rzetelna, transporty wyrobów staranne. Nadmieniamy, że dachówką francuską cegielni z Thomas Coelho wyszczególniono na przedwstępnej wystawie w Kurytybie

CASA IDEAL

CURITYBA — RUA JOSÉ BONIFÁCIO N. 9 — PARANA
W pobliżu Katedry

Przybywając do Kurytyby nie omińcie jej odwiedzić naszego sklepu obuwia. Ponieważ posiadamy własną fabrykę obuwia, jesteśmy w stanie obsłużyć każdego fręgeza wiedeł gustu i życzenia.

Prócz obuwia najrozmaitszego gatunku przywzdamy także wszelki skład pończoch, gum, farb, szuwalakow i cholewek.

OBSEUGA TAKŻE W JEZYKU POLSKIM — FIJLE NASZA PRZY ULICY 15 DE NOVEMBRO N. 31 LIKWIDUJEMY, OD 1-go MAJA B. R.

KORZYSTAJCIE Z OKAZJI!

Silę Herkulesa

dodaje pivo z browaru

ATLANTICA

przewyższające wszystkie inne.

Dr. MIROSLAW SZELCOWSKI

BYŁY ASYSTENT KLINIK EUROPEJSKICH

LEKARZ I OPERATOR

KURITYBA — RUA S. FRANCISCO N. 25.

Leczy podług najnowszych sposobów.

WYKONUJE WSZELKIE OPERACJE CHIRURGICZNE.

Chorych zamiejscowych przyjmują na leczenie i pobyt w klinice. Dokonuje badań i leczy promieniami Roentgena. Posiada własne laboratorium do badań chemicznych i mikroskopowych oraz do badań krwi na choroby ukryte.

ZAMIEJSCOWYM UDZIELA INFORMACJI LISTOWNIE

KOLONJA Cei QUEIROZ

(Amola Faca)

Przeprowadza parcelacje i udziela informacji:

WŁADYSŁAW RADECKI — AMOLA FACa — PARANA

Na kolonji ERECHIM W RIO GRANDE DO SUL udziela informacji bliższych p. BOLESŁAW WENELLAWSKI W BARRO

Najlepszy środek

od reumatyzmu

REUMATOL

DOSTAĆ MOŻNA W

APTECE POLSKIEJ

Rua 15 de Novembro 5 — Kurytyba.

TOWARZYSTWO FRANCUSKIE ŻEGLUGI MORSKIEJ „Chargeurs Reunis“ i „Sud Atlantique“

Regularne odjazdy z Santos i Rio de Janeiro do Havru i Bordenaux. Komunikacja z Afryką i Ameryką. Wygodniejsza służba luksusowymi i spieszniejsza, która odbywa się z Santos do Francji w 15 dniach. Orsa statkami specjalnie urządzone w celu przetransportowania towarów. Statki mają do dyspozycji kabiny 3-ciej klasy. Podróż z Bordeaux do Warszawy odbywa się specjalnymi pociągami via Szwajcaryję, Czechosłowację pod opieką wykwalifikowanych i doświadczonych przewodników.

NAJBLIŻSZY ODJAZD DO EUROPY:

Z Santos
Z Rio de Janeiro
„DESIRADE“ 2-go Września
„LUBETIA“ 25-go Sierpnia 26-go Sierpnia
„QUESSENAL“ 10-go Września
„ALBA“ 21-go Września 22-go Września

Sprzedat biletów z Brazylji do Polski oraz z Polski do Brazylji t. z. (bilety do Ameryki) zajęcia i bliższych informacji udziela

IGNACY KASPROWICZ

Av. da Luiz Xavier N. 28 — Kurytyba.

FABRYKA KARMELI I CUKIERKÓW W NAJLEPSZYCH GATUNKACH I W PAPIERKI OWIJANYCH:

Malinowych, kokosowych, miętowych, cytrynowych, ananasowych, truskawkowych, bananowych, mlecznych i dużo innych. Frócz, tych mamy iapo jeszcze gatunki specjalne, nowego formatu, które w każdej chwili można nabyć po cenach bardzo przystępnych.

Upraszam Szan. Rodaków o łaskawe przekonanie się o tem, że są najtańsze i najlepsze w Kurytybie

Franciszek Łachowski

CURITYBA — Rua Cabral N 53 — PARANA

KOLONIZACJA

Na nowej bardzo kwitnącej kolonji „Bom Successo“ sprzedaje się pierwszej klasy ziemiehorwalowe i bardzo urodzajne ziemie do sadzenia.

Kolonja „Bom Successo“ jest węzłem łączącym drogi Florianopolis — Blumenau — Timbo — Itayopolis — Mafra.

Nadto są do sprzedania: Fazendy 50 alkrowe, 100 alkrowe i 200 alkrowe. Każda fazenda ma kamp, herwa mate i ziemie uprawną. — KUPUJCIE!

Bliższych informacji udziela: agencja kolonizacyjna.

Germano Ortel

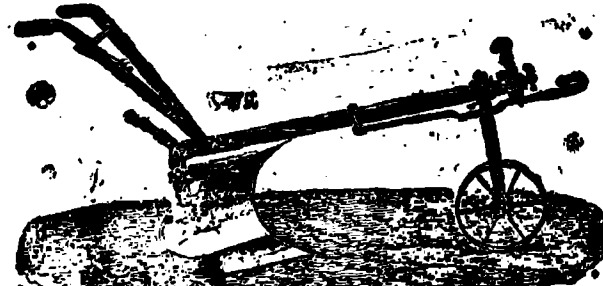
Itayopolis, Estação Mafra, Santa Catharina.

CURITYBA Casa Metal CURITYBA

CAIXA POSTAL 140 RUA 15 DE NOV. 44

Jose Hauer Junior & Cia.

WIELKI SKŁAD ŻELAZA I STALI, W SZTABACH I W PEŁTACH, ŚRUB, GWOZDZI, RUR, ŁANCUCHÓW I INNEGO ŻELASTWA DO WOZÓW. Wszelkiego rodzaju rzemiosła i maszyny OLEJE, SZKŁA, DRUT GŁADKI I KOLCZASTY, MASZYNY ROLNICZE I T. P.

NADCHODZA CODZIENNIE NOWE TRANSPORTY PEŁGÓW RUDOLFSACK.

Ford

Sprzedaż samochodów osobowych i ciężarowych. Traktory „FORDSON“ do prac rolnych.

Sprzedaż na wpłaty

OFFICINA ROYAL LIMITADA RUA 15 DE NOVEMBRO N. 103 Adres telegraficzny: ROYAL. CAIXA POSTAL N. 205.

Curityba — Paraná — Brasil

Wielki skład przelazowy wytworzone „Ford“ Otrzymamy przed ias. katami.

Hurtownia wszelkich przyrządów i części składowych samochodów, pneumatyków, emar, oliwy, gazolin i t.p.

Fabryka Cukierków „AURORA“

JÓZEFA KULI

Wyrabia cukierki w najlepszych gatunkach i karmelki owinięte w papier (balonki) we wszystkich odmianach.

Ulica Martin Affonso N. 16 CORITYBA, PARANA, BRASIL

Fabryka Pieczątek FRANCISCO J. GONÇALVES

Praca Senador Correia N. 3 — Curityba — Paraná.

Klisko, pieczątki różnego rodzaju i rozmiaru.

CENY UMIARKOWANE! CENNIKI ZA DARMO!

JACEK DROMLEWICZ LEKARZ - DENTYSTA

Zęby sztuczne z podniebieniem i bez podniebienia w złocie i kruszku. Flambowanie, wyjmowanie zębów bez bólu, Robota pierwszorzędną. CENY PRZYSTĘPNE.

Curityba — Rua Riachuelo N. 8

Podaję do wiadomości Szanownych Rodaków, że z dniem 5-go lipca otworzyłem przy ulicy São Francisco N. 56 (osquina rua Barão do Serro Azul) w Kurytybie

Gospodę Polską

w której Szanowni Rodacy znajdują za umiarkowanym wynagrodzeniem wygodnie urządzone pokoje i kuchnię smaczną i zdrową. — Przyjmuję stałych stołowników za umiarkowanym wynagrodzeniem. BEZPŁATNA KAPIEL GORĄCA I ZIMNA

Artur Gosławski

Przedsiębiorcy i kupcy ogłaszają się w gazecie „LUD“.